

Бүгү чурттарнын пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Сөвединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 296 (11194)

1979 чылдың декабрь 26, среда

1925 чылда туулган эттиглер

Өртүзү 7 көп.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединге депутаттарга кандидаттар депшидилгези Тыва АССР-де эгелээн

БЕДИК БҮЗҮРЭЛ

Дүш эртегиниң сөз шак четвенде «Наа-Хем» разветлийн администрация бажидиниң хуралдар элэини ажалыңнар болгаш инженер-техника аждаакчылар долдуу чыгып келген. Шөвөрүн кылдыр деприң хаан президиум столунун маңында «Соңгулаалар хүни» бедики көргүзүлгелерин уткуудунар, «Советтер чуртунун ажалын аңгымаңа аллар» деп бижээн дозунарын аскалалан маан.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединге соңгулаалар таламы-бле Кмызылдың № 940 соңгулаа округунда РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң депутаттарыга кандидаттар депшидилгези тураскалган хуралды разрезте парторбю секретары Ф. Д. Галин ажыган.

СЭКП Кмызыл хормокомунун төзөтүү И. А. Ильянниң сөз берген. Бүгү чуртта мыкшан, бистин республикамыста соңгулааларга белекчейдиң чоруп турарының дугайына ол төдөткөң-биле чуталган.

Эвилелешкен база автономият республикаларын Дээди Советтеринге депутаттарга кандидаттар депшидилгези деңизин партияны долгандыр совет кижилерин сыйры болгаш бузуулас каттыжыңын байлалында эртин турар.

Соңгулаа мурунуң хуралдарына чүе чуталган тура, ажалын чоннар СЭКП-ниң иштин болгаш дүңгүңүзү туралды, партияның XXV съездинин, СЭКП ТК-нын ноябрь (1979 чыл) Президиумун шитирлерин амдыралга боттарчыры чоруларынга, В. И. Ленинин төдүткөңүн хүндүн бээр 110 чыл болур оюн талентин уткуудунга, беш чылдын онналдарын чедичкинниң жүдөдүрүгези боттарының

шиятпирлини илергейлеп турарлар.

Эвилелешкен республикаларын хурине эрге-чагырга анын дээди органдарына бистин Төрүн чуртувустун эн эки оолдар, кыстарын — Коммунист партиянын болгаш Совет куруениң уаутуучулары, ажалчыныры, колхозчулары болгаш улусчу интеллигенцияны талалыкчыларын чалгыс үн-биле депшидил турар.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединге соңгулаалар таламы-бле Кмызылдың № 940 соңгулаа округунун таламы-бле Россия Федерацияны Дээди Сөвединиң депутаттарыга кандидат депшидил улт бүзүрө республиканы мурнакчы бүдүрүлгези болур силерин разрезтин коллективинге таарымша-дыр. Соңгулааларга болгаш В. И. Ленинин төдүткөңүн хүндүн бээр 110 чыл болур оюнга уткуштур күш ажалын ултү чедичкинниң боттурунарны наймысалдымын бүгү ажалын чоннар күзеп турар — деп, ол чуталган дооскан.

Дараагыла разрезтин директору Ю. М. Евдокимов сөз алган:

Кмызылдың № 940 соңгулаа округунун таламы-бле РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң депутаттарына кандидаттарга Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Михаил Клевети Меңдүмени депшилерин саналдадымын — дээр, хуралга олурарыңар изин-биле адыш часкал, ол кандидаттарын чуудугунун

турарына илереткен.

— Эш Меңдүме Току району төдүткөңүн, ашалаңда эгелеп хай-нийти ажалыга киржиң эгелээн. Ол эн баштай Тываның Революстуг Аймактар Эвилелинин Смыст-Хем уурунун секретарыга ажалы эгелээн. Михаил Клевети оон эгелээн-ле комсомол партия, совет органдарга күчтөп чок ажалда чоруп, СЭКП Тыва обкомунун секретарына, Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазына үр чылдарда ажаллаан. Республиканы хончун партия, совет ажалдакчыларын бирээни, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Михаил Клевети Меңдүмениң кандидаттарымын Ол бистин бүзүрөлөнүшү

шмактырып шылаар.

Хуралга сээл берген ажалчы А. Х. Семчикин, инженер В. Х. Кара-оол болгаш оолдар өскөлөр депутаттык кандидаттарын бир үн-биле деткэнилер.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединге соңгулаалар таламы-бле Кмызылдың № 940 соңгулаа округунда РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң депутаттарына кандидаттарга Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Михаил Клевети Меңдүмени депшидил ултү чуталган.

С. МААДЫ

ЧУРУКТА: «Наа-Хем» разрезтин коллективинин соңгулаа мурунуң хуралында депутаттык кандидаттар депшидил турары. Иалдары Ю. Г. Налатов.

А. ЗАЙЦЕВИЧ фотоу.

ТӨЛЕПТИГЛЕРНИ ЧОН АДАП ТУР

Соңгулаа мурунуң хуралдары чуртта улалып, деңизин партияны долгандыр совет кижилерин чалгыс өвиңи болгаш сыйры каттыжыңының чырыткылыч көргүзүү болуп турар. Эвилелешкен республиканың Дээди Советтеринин депутаттарыга боттарыны баштайгы кандидаттарга кылдыр сыйрыңар СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары, ССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Л. И. Бржевети партияны болгаш Совет куруениң өскө-лаа уаутуучуларын азын турарлар.

Ажалын аңгынын, колхозчу таракчылары, улусчу интеллигенцияны чонуга соңгурттарынын хүндүтү болгаш харыскалган түлээлерин разрезти-биле күдүсүн түлээкчилерин депутаттарга кандидаттар кылдыр соңгулаа мурунуң хуралдарынын киржиңилеи депшидил турар.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң депутаттарына кандидаттарын аразында — Москвада М. И. Калинин аттыг коммун-арыг фабрикамын ажалчы, коммунист күш ажалын шилеткени Татьяна Васильевна Лебезева, Ленинградтын «Красный треугольник» каттыжыңының эдилтичи-инструкторы Людмила Павлова Герасимова, ССР-ниң Эртмеке академиянын Иракчи Чон чүте эртем төвүнүн президиумун даргазы, ССР-ниң Эртмеке академияны чалгыс кезе-

гүнү Социалист Күш ажалын Маалым Николай Алексеевич Шило, Ставрополь крайда куруениң хой малын «Илатоский» дээр уксалдымда заводунуң ултү хойжуву. Социалист Күш ажалын Маалым ССР-ниң Курусе шилалынын лауреаты Василий Степанович Рузенико, Владимир область, Колычановун күнүгү металлургия фабрика ажалдарынын С. Оржоникиде аттыг заводунун мурнакчы ажалчыны, ССР-ниң Курусе шилалынын лауреаты Михаил Савельевич Апаткин, Вологда область СЭКП-ниң XXI съездин аттыг колхозчу элчиги Галина Леонидовна Павлова олар бар.

Иваноно областын В. П. Ногин аттыг металлургия фабрикамын пост-аагычы, Социалист Күш ажалын Маалым Светлана Петрова Баскова, Камчатканың чыгыш өздүгүн «Семиречье» дээр элчилер-газеттериниң ажалчы Владимир Константинович Соловьев, Киров областын «Ленинни ортук» колхозунун даргазы, Социалист Күш ажалын Маалым Александр Дмитриевич Черняков, Кузнецкын машина прерпаратрын болгаш эсиртез кылдарынын комбинациянын мурнакчы ажалчыны Ленинни комсомолун шилалынын лауреаты Татьяна Демьяновна Антонова, Запозорянын эң мурнакчы металлургияны боттарыны «Северонивель» дээр В. И. Ленин аттыг комбинация заводунун инженер боттары Анатолий Про-

копиевич Долгий, Оренбург областьта Первомайск району «Красный колос» колхозунун комбайнери, Социалист Күш ажалын Маалым Владимир Николаевич Кособукин оларга бедики бүзүрө деп киргенек.

РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң депутаттарына кандидаттар кылдыр соңгулаа мурунуң хуралдарынын киржиңилеи «Химволокно» каттыжыңынын аппаратчы Лобова Сергея Рулева, Тува областьтың Шейнола синтетикитин заводунун ажалчы оператору, Ленинни комсомолун шилалынын лауреаты Михаил Петрович Коробков, Чита областын Катангары иш комбинациянын иш белектер бригадынын бригадир Ленинни комсомолун шилалынын лауреаты Александр Сергеевич Соколовский, Сосу-Осетия АССР-ниң Ираф районуун Ленин аттыг колхозунун мурнакчы салгыч Лобова Борисовна Делегаева, «Татнефть» каттыжыңынын Альметьевск орунмез ажалдан эртеледен орунмезчи Иван Федорович Храмков, Якут АССР-ниң Верхоянск районуун Ленинни комсомолун инженер Ленинни комсомолун шилалынын лауреаты Вера Афанасьевна Попова оларын боттар оон-лаа өскөлөрн база адааннар.

УРУГЛАРНЫ ААС-КЕЖИИ ДЭЭШ

Делегейниң уруглар чылыны ССР-ге түңнелдери

Уругларның делегей чылын ССР-ге эрттирер таламы-бле комиссиянын түңнел хуралы СЭКП ТК-нын Политбюро кезижиге, ССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазын бири оралкычы Н. А. Тихоновтун даргалашкыны-биле декабрь 24-те Кремльге болган.

1979 чылдын артын, төдүгө оон туружук толарак оон-лаа делектерин бирээни болза, уругларны, оларнын чырып болбас ажалдарын эртеледен, бири эртеледен оларнын тайбынын байлалдарына келип, ас-кежиңит чурттаар эртеледен камгалар дээр делегейге калбак хөдөдүрүшкөөр ол болган деп, хуралда ажалын тура, Н. А. Тихонов делегезин.

1979 чылдын уругларның делегей чыл кылдыр чарлаа КНО-нуң Чол Ассамблеянын шитирери бүгү делегейге алдында ултү урлалкыны хаймыктырып, хай-нийтин күчүтүп күштерин хөдөлдерин, бүгү чурттарын болган шитирин талалыкчыларын чытар болган депи камгаларынын буунгай чагай согуларын долгандыр сыйры каттыжыңын болгаш оон-лаа социалист чурттарга оон-лаа камгалары чөрө тура бузуулаа чүүл-дур. Уругларның делегей чылынын улус согуларын бистин нигиле тургузуууска, Коммунист партиянын болгаш Совет куруениң политикамыга долу хөдөдүрүшү дүңгү турар.

Чылдын түңнелдерин илдүр-буушаа база Уругларның делегей чылынын таламы-бле партия Топ Комитетинин шитиринге дүңгүр ССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун тургусун Коммунист чынып ажал чорудуулаа үнелеп көрүшүшү, чылдын түңнелде Топ телевидение дүңгүрү болуп чутуунга эш Л. И. Бржеветин берген сүмелерин болгаш айтымын мурнакчы бо ажалга ажок ултү укур-дуулай болганни Н. А. Тихонов оон-лаа делегезин. Партия болгаш совет органдар, министрстволар болгаш ведомстволар, хай-нийти органдары Уругларның делегей чылынын илелерин пропагандалар, неин болган чарыт камгаларыны, өзүп олар салгычларынын коммунист кижилерин ултү ийди сайыраггайларыны утлан-дар хөдөдүрүш. боттандырар таламы-бле ултү ажалды чоруткан.

Уругларның делегей чылынга долбарты деген чурту- (СЭТА)

ТӨП СОҢГУЛДА КОМИССИЯЗЫНЫ ХУРАЛЫ

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединде бешти чыгыжың соңгулааларнын таламы-бле Төп соңгулаа комиссияның хуралы дүүн Кызылга болган. Хуралды комиссияның даргазы Д. К. Ооржак эрттиркен.

Ол комиссияның кежиңиригези оон тургустууларынын чуртуунун, хулээдлеринин болгаш согуларарынын дугайына чуталган, бо соңгулааларын бистин коммунист интеллигенция демократтык үздүлериңиз сайыраткан ССР-ниң Чаа Конституциянын хүндүн алганнын сондала эртин турарын делегезин.

Беш чылдын дөрт чылдарын дүргүндө Совет Тываның ажалы чоннарны ажалдарында, бүгү совет улустун ажалдарында да, ултү социал-экономика чарытталар болган — деп, ол чуталган. — Кижилерин күш ажалынын болгаш ажалдар чуртталарынын байдалары эңижин, партияны оон адал салгыч салгыжыңына чабыр күш ажалга чыккан чедичкин-биле хараалал турар. Соңгулаа мурунуң амы бо камгаланы оонгай үеде эртин турар СЭКП ТК-нын ноябрь (1979 чыл) Президиумун, алаа эш Л. И. Бржеветин чутуашы, «Владимир Ильич Ленинни төдүткөңүн хүндүн бээр 110 чыл оюнун дугайында» СЭКП ТК-ның доктаалы совет кижилерин уталан-болдым халымы-биле хайыктырган.

Хуралда Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары С. Х. Красный чүе чуталган. Тыва АССР-ниң Конституцияны, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединге соңгулаалар дугайында Ноойлугу хүлээп алган республиканың нигиле-политиктиг ажалдарына ултү укур-дуулай чутулаа болушук болган деп, ол делегезин. Соңгулааларга организастыг ажалдарын камгалары турарын дугайына чуталган, чалык чедир кылдымай турар чүдүлгези ажалдан. Ик-жээ, чалык ажиталектиктерин ажалы-м-а-а болушук туруу-биле шуудулаа, өскү агыткан чедир кылдымай Коммунист кежиңириңиз шитиртер ажалдарына ол төдөргай доктаарга.

Хуралга харылаа чектикелерин белектелиниң, салгы органдарыны ажалды дугайында болгаш өскө-лаа айтырларын чутулаа чыккан. Ол айтырлар таламы-бле харылаанын бүдүрүлө-техниктиг эртеледен илалыгынын оралкычы А. А. Гиро, салгы министры А. А. Салтук, Респотэкозитин даргазы Ю. С. Катков, ном уаутер чер, полиграфия болгаш жом салгыны таламы-бле эртеледен илалыкчи М. М. Суре-Маалым олар эдилтирилер кылган. Коммунист кежиңири А. В. Фомин, Ф. И. Путинова болгаш М. К. Тарган-оол олар боттарынын саналдарын ол ажалдарын таламы-бле түңгүчүлелерин кылды, сүмелери берген.

Коммунист ажалынын планын бадылаан болгаш кежиңириңизин хулээдтерини хулээддери кылган.

Коммунист хуралында РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун инструктору А. А. Смирнов база чүе чуталган.

1979 чылда Тыва АССР-ниң экономиктиг планынын күөсетинин ТЫВА АССР-НИНГ ДЭЭДИ БОЛГАН СОЦИАЛ ХӨГЖҮЛДЕЗИНИН КҮРҮНЕ ТУРАНЫН ДУГАЙЫНДА

Тыва Автономият Совет Социалист Республикамың Дээди Сөвединиң доктаалары бола:

1. 1979 чылда Тыва АССР-ниң экономикамы болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүне планының күөсетинин турарынын дугайында Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин илелелиң дугайында Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин илелелиң меде кылдыр хүлээп алдыр.

2. 1979 чылда Тыва АССР-ниң экономикамы болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүне планының күөсетинин уталанган эржежок чутула хөдөдүрүшү Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин ап турарын делегезин.

3. 1979 чылда Тыва АССР-ниң экономикамы болгаш социал хөгжүлдезиниң Күрүне планының күөсетинин турарынын дугайында айтыр дугайы Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Плай-бюджет комиссиянык болгаш өскө-лаа докта-

мал комиссияларының саналдарын болгаш саямдырыларын ол иштин Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң хуралдарына депутаттарын чуталаан саналдарын болгаш саямдырыларын көрүп, ыңаңар СЭКП ТК-ның ноябрь (1979 чыл) Президиумун шитирлерин уаутулаа болдура, бо чылдын болгаш оон беш чылдын доостур чылынын планын оондаларын чедичкинниң күөсетининге уталанган хөдөдүрүш боттандырарын Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелин делегезин.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары С. КРАСНЫЙ. Кызыл хоорай, 1979-чылдың декабрь 24.

Тыва Автономият Совет Социалист Республиканың 1980 чылда Күрүне бюджетиниң дугайында Тыва Автономият Совет Социалист Республиканың ХООЙЛУЗУ

Тыва Автономият Совет Социалист Республиканың Дээди Сөвединиң доктаалары бола:

1 чүүл. Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлелинин кижирп келгени 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетин РСФСР-ниң Дээди Сөвединиң хүлээп алган эдилелери, а оон мыкшан Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Плай-бюджет комиссиянының, Уаутур болгаш туулу таламы-бле комиссиянының, Транспор болгаш харылаа таламы-бле комиссиянының, Көре ажалдык таламы-бле комиссиянының, Бадны камгалаа, социал хандырыла болгаш спорт таламы-бле комиссиянының, Улус өөрдилгези болгаш культура таламы-бле комиссиянының, Садыг, инитиниң чөмөнгөлө черлериниң, чонун амдырал хандырылганын таламы-бле комиссиянының, Чуртгалга коммуна ажалдык болгаш чагайдында таламы-бле комиссиянының, Болду камгаланын таламы-бле комиссиянының, Аныктар хормокун таламы-бле комиссиянының, Хөрежеңерниң күш ажалынын база амдыралынын, не болгаш чапты камгаларынын айтырларынын таламы-бле комиссиянының илеткелеринин таламы-бле хүлээп алдынган өскөргелерин барындаалышына, оругалар болгаш чарытталар таламы-бле 96331 муң рубль түңгө бадылар.

2 чүүл. 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетиниң күрүне болгаш кооператив бүдүрүгелерин болгаш организациаларында оругаларыны — сарыга үндүрүндөн, бүдүрүгө фондурлар дээр төдөдүрүшкөөр, оругалын хосту артымыкыннан, оругалдан шилчигелерин, ола-ажык үндүрүндөн болгаш социалист ажалдык өскө-лаа оругаларын кирер оругалыны — 44886 муң рубль ниити түңгө доктаалар.

3 чүүл. 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетинге улус ажалдыгыны — улетпур, көдө ажалдыгыны, чуртталга коммуна ажалдыгынын болгаш улус ажалдыгынын өскө-лаа адырлары улам ийди хөдүгелерин аскаландырыла — 28481 муң рубль ниити түңгө доктаалар.

4 чүүл. 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетинге социал-культура хөдөдүрүш — ниити өөрдиле школарын, ортук тускай өөрдиле черлерин, библиотекаларын, театрларын, клубтарын база чырдыкшынын болгаш культураны өскө-лаа хөдөдүрүш; өнжөлгелерин, уруглар аскалдарын болгаш камгаланынын болгаш күш-культураны өскө-лаа албан черлерин; пенсияларын болгаш пособияларын аскаландырыла — 61187 муң рубль ниити түңгө доктаалар.

5 чүүл. 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетинге күрүне эрге-чагырганын органдарын болгаш күрүне эргелеп башкарыла органдарын турун аскаландырыла — 3226 муң рубль түңгө доктаалар.

6 чүүл. 1980 чылда Тыва АССР-ниң Күрүне бюджетин оругалар болгаш чарытталар таламы-биле 41372 муң рубль түңгө болгаш 1981 чылдын январь 1-де кассаның эргеле туза аскалын 1400 муң рубль түңгө доктаалар.

7 чүүл. 1980 чылда районнарны болгаш Кызыл хоорайны оругалар болгаш чарытталар таламы-биле бюджеттерин 54959 муң рубль түңгө, өл бюджеттерин таламы-биле 1981 чылдын январь 1-де кассаның эргеле туза аскалын 1900 муң рубль түңгө доктаалар, оон иштинде:

Районнар	1980 чылдын октябрдан баштаган айындагы өлүгү (муң рубль)	1981 чылдын январьдан баштаган айындагы өлүгү (муң рубль)
1. Бай-Тайга	2779,9	95
2. Барың-Хемчи	5288,8	180
3. Чөөн-Хемчик	6564,4	225
4. Наа-Хем	2712,4	95
5. Кызыл	3378,2	115
6. Мөңгүн-Тайга	1085,8	35
7. Өвүр	2034,9	70
8. Бий-Хем	3006,0	105
9. Танды	4240,3	150
10. Тес-Хем	2158,8	75
11. Току	1650,0	60
12. Улу-Хем	5294,6	190
13. Эрэн	1941,8	65
14. Кызыл хоорай	12823,7	440

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы М. МЕНДУМЕ. Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары С. КРАСНЫЙ. Кызыл хоорай, 1979 чылдың декабрь 24.

